

Nr 75.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av ett inom Vetlanda stad beläget, klockaren och organisten i Vetlanda församling på lön anslaget jordområde; given Stockholms slott den 27 februari 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför:

Hos Kungl. Maj:t hava stadsfullmäktige i Vetlanda gjort framställning om förvärvande med äganderätt av ett å karta utmärkt område om 50,940 kvadratmeter, i jordeboken benämnt »Klockarjorden nr 1, en äng, därav innehavaren av förenade klockar- och organisttjänsterna i Vetlanda församling åtnjuter avkastningen», vilket område såsom liggande inom stadsplanen blivit tomtindelad och således vore avsett för bebyggande.

Stadsfullmäktige hava därvid anført bland annat följande:

Ifrågavarande jord, som till stor del vore sankt belägen, lämnade för närvarande avkastning allenast i slätter, vilken avkastning uppbares av klocka-

Angående försäljning av en inom Vetlanda stad belägen kyrkjord.

ren. Så länge emellertid jorden disponerades av klockaren, kunde den givetvis icke bli va föremål för bebyggande, och således kunde icke heller det med stadsplanen avsedda ändamål realiseras. Av stadsplanekartan framginge, att rågången för klockarjorden ginge mitt igenom ett flertal tomter, och enär enligt gällande författning tomt ej finge bebyggas med mindre den i sin helhet ägdes av samma person, bleve följden den, att ägare av angränsande jord, som blivit tomtindelad, icke lagligen kunde bebygga den, emedan den icke utgjorde hel tomt, förrän vederbörande tomtedel kompletteras med område från klockarjorden på sätt stadsplanekartan utvisade. Härför måste emellertid tillstånd erhållas av Kungl. Maj:t efter hörande av en mångfald underordnade myndigheter, vilket kunde taga åtskilliga år i anspråk. Vore däremot jorden i stadens hand, skedde uppenbarligen förvärvet under vanliga enkla former efter avtal mellan köparen och drätselkammaren eller stadsfullmäktige utan tidsödande procedurer.

Det vore i främsta rummet av denna anledning, som staden borde komma i besittning av jordområdet. För staden vore det givetvis av vikt att kunna främja byggnadsverksamheten och därigenom förskaffa staden skatteobjekt, och en klok kommunalpolitik bjöde, att staden avyttrade tomter till billigaste pris.

Beträffande äganderätten till jorden vore det icke möjligt att nu med visshet avgöra, huruvida jorden ursprungligen ägts av kyrkan eller församlingen såsom sådan, men ostridigt vore, att klockaren innehade besittningsrätten och uppbure avkastningen, därom ock anteckning, jämlikt av kammarkollegiet den 23 juli 1906 meddelat utslag, skett i jordeboken.

Då klockaren icke vore någon kyrkotjänare i den meningen, att hans löneförmåner reglerades av högre myndighet, utan hans avlöning bestämdes av församlingen, syntes Vetlanda församling — under villkor att församlingen beslutade sådan reglering av klockarlönen, att densamma helt och hållet skulle utgå i penningar, däri inberäknat värdet av avkastningen av klockarjorden — vara lagligen berättigad att fritt förfoga över jorden i fråga.

Skulle emellertid Kungl. Maj:t finna, att jorden tillhörde kyrkan, hemställde stadsfullmäktige om tillstånd att med äganderätt förvärva densamma mot köpeskilling, som bestämdes av tre gode män, vilka utsågos en av länsstyrelsen i Jönköping och domkapitlet i Växjö i förening och en av drätselkammaren, varjämte de sålunda valda utsåge den tredje.

I ärendet hava yttranden avgivits av vederbörande pastoratsstämma, tjänstinnehavare och kontraktsprost samt den 15 februari 1922 av domkapitlet, den 2 mars 1922 av länsstyrelsen och den 4 oktober 1923 av kammarkollegiet, som därvid tillika överlämnat dels ett av kollegiets tredje arkivkontor avgivet tjänstememorial, dels ock ett av mätningssmannen i Vetlanda stad E. Ekberg den 1 oktober 1923 utgivet intyg, att den s. k. klockarjorden i Vetlanda ingått i den tomtindelning för Vetlanda dåvarande köping, som faststälts av länsstyrelsen den 19 maj 1917.

Domkapitlet och länsstyrelsen hava tillstyrkt bifall till den gjorda framställningen under villkor, att innehavaren av klockar- och organistbefattningarna i församlingen tillförsäkrades rätt att uppbära årliga räntan å köpeskillingen för jorden i fråga.

Kammarkollegiet har anfört följande:

I regeringsrådet Thulins utredning angående klockar-, organist- och kantorsbefattningarna sid. 324 och 325 finnes intagen redogörelse angående ifrågavarande kyrkojord. Av berörda redogörelse ävensom av handlingarna i ärendet framginge, att denna jord vore klockaren i Vetlanda på lön anslagen.

Kollegiet hemställde, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen och kyrkomötet medgiva, att ifrågavarande lägenhet finge till Vetlanda stad försäljas mot köpeskilling, som skulle utgå efter ty i lagen om expropriation vore föreskrivet och till beloppet bestämmas av sådan nämnd, som omförmäldes i samma lag, och med förpliktelse tillika för Vetlanda stad att bestrida lagfarts- och övriga med förvärvet förenade kostnader. Tillika syntes det kollegiet böra föreskrivas, att staden vid framdeles skeende försäljning av inom området belägen tomtmark ej finge betinga sig högre köpeskilling än som motsvarade stadens självkostnad för förvärvet av samma tomtmark. I händelse av bifall härtill torde Kungl. Maj:t tillika vilja föreskriva, att länsstyrelsen skulle verkställa försäljningen genom avslutande av köpekontrakt och, efter det köpeskillingen blivit behörigen gulden, utfärdande av köpebrev ävensom att försäljningsmedlen skulle överlämnas till domkapitlet och medelst betryggande placering göras räntebärande, intill dess kollegiet jämlikt § 3, 3:o g) av dess instruktion den 31 december 1921 uppå därom av domkapitlet gjord framställning förordnat om desammas användning.

Goda skäl synas mig tala för att möjlighet beredes för ifrågavarande områdes bebyggande enligt den fastställda stadsplanen. Den mark, som enligt stadsplanen erfordras till gator, torg och andra allmänna platser, torde stadsfullmäktige i Vetlanda, jämlikt lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917 vara oförhindrade att förvärva. Vad återstående delen av området angår, synes rätt för Kungl. Maj:t att försälja densamma böra, jämlikt § 114 i regeringsformen och prästerskapets privilegier den 16 oktober 1723, utverkas av riksdagen och kyrkomötet.

Beträffande formen för försäljningen föreslår kammarkollegiet, att lägenheten skulle försäljas till staden mot köpeskilling, bestämd enligt expropriationslagens föreskrifter. I ett med det förevarande likartat ärende, i vilket jag även har för avsikt att hemställa om avlåtande av framställning till riksdagen och kyrkomötet, nämligen rörande försäljning av ett område, tillhörande klockarbostället i Kopparbergs församling och beläget inom Falu stad, har kollegiet emellertid hemställt, att denna lägenhet med undantag av de delar, till vilka staden jämlikt bestämmelser i ovannämnda lagen om fastighetsbildning i stad äger lösenrätt, må på närmare angivet sätt försäljas å offentlig auktion. Även denna eller annan ordning, exempelvis områdets försäljning under hand till Vetlanda stad mot viss av staden erbjuden köpeskilling, som Kungl. Maj:t kunde finna skäligt godkänna, skulle kunna tänkas vinna tillämpning beträffande nu ifrågavarande lägenhets försäljning. I betraktande härav anser jag det vara lämpligast att ej nu fastställa sättet för försäljningen utan låta det stå öppet för Kungl. Maj:t att meddela beslut i sådant

Departement-
schefen.

hänseende. I varje fall bör emellertid Kungl. Maj:ts beslut föregås av värdering av det område, som ifrågakommer till försäljning.

Beträffande dispositionen av de medel, som komma att inflyta genom försäljningen, ansluter jag mig till vad kammarkollegiet hemställt.

Då ärendet nu torde böra underställas riksdagens prövning, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att den inom Vetlanda stads planlagda område befintliga jordlägenhet med en uppgiven areal av 50,940 kvadratmeter, vilken i jordeboken benämnes »Klockarjorden nr 1, en äng» må försäljas i den ordning, Kungl. Maj:t kan komma att bestämma, med skyldighet för köparen att bestrida lagfarts- och andra med förvärvet förenade kostnader.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.
